

ON-1421



Overeenkomst dijkteruglegging te Lent

Paragraaf 1: INLEIDEND DEEL	8
Artikel 1 Begripsomschrijvingen	8
Artikel 2 Algemeen	10
Artikel 3 Doel en tijdsplanning	10
Paragraaf 2: VINEX - WAALSPRONG	11
Artikel 4 Algemeen	11
Artikel 5 Aanpassing Waalsprong	11
Paragraaf 3: DIJKTERUGLEGGING	12
Artikel 6 Voorbereiding dijkterugleggingsproject	12
Artikel 7 Projectorganisatie	14
Artikel 8 Grondverwerving/Onteigening	14
Artikel 9 Uitvoering dijkterugleggingsproject	15
Artikel 10 Eigendom, beheer en onderhoud	16
Artikel 11 Kosten en financiële verantwoording	17
Paragraaf 4: SCHADEVERGOEDING EN -AFWIKKELING	18
Artikel 12 Aanpassing-schade	18
Artikel 13 Uitvoering-schade	22
Paragraaf 5: ALGEMEEN DEEL	23
Artikel 14 Vrijwaring	23
Artikel 15 Wijziging en ontbinding	23
Artikel 16 Rechtskarakter en geschillenregeling	24
Artikel 17 Inwerkingtreding en werkingsduur	24

Overeenkomst nr. ON-1421

DE ONDERGETEKENDEN:

de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en
de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, beiden
handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden,
hierna respectievelijk genoemd: "**V&W**" en "**VROM**" en
tezamen genoemd: "**het Rijk**".

de Gemeente Nijmegen, te dezen krachtens artikel 171 van de Gemeentewet vertegenwoordigd
door de loco-burgemeester van die gemeente,
hierna genoemd "**de Gemeente**",

het Waterschap Rivierenland, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet
vertegenwoordigd door de dijkgraaf van dat waterschap,
hierna genoemd "**het Waterschap**",

de Provincie Gelderland, te dezen krachtens artikel 176 van de Provinciewet vertegenwoordigd
door de Commissaris der Koningin in die provincie,
hierna genoemd "**de Provincie**",

het Regionaal Openbaar Lichaam Knooppunt Arnhem-Nijmegen, te dezen krachtens artikel 26
van de Gemeenschappelijke Regeling Knooppunt Arnhem-Nijmegen, vertegenwoordigd door de
Voorzitter van dat regionaal openbaar lichaam,
hierna genoemd "**het KAN**",

Overeenkomst nr. ON-1421

OVERWEGENDE:

- a) dat V&W begin 2000 in het kader van het rijksbeleid inzake 'Ruimte voor de rivier'¹ in overleg is getreden met de Gemeente om een oplossing te vinden voor de vernauwing ('flessenhals') in de rivier de Waal bij Nijmegen;
- b) dat daarbij is gesproken over mogelijk ingrijpende gevolgen van de rivierverruiming voor het nieuw te realiseren stadsdeel 'de Waalsprong' waarmee nabij de Waal reeds een start met de uitvoering was gemaakt.

De Waalsprong, gelegen tussen de Waal, Oosterhout (Gld), Rijksweg A15 en Ressen, is namelijk:

- o in het kader van de Vierde Nota ruimtelijke ordening Extra (VINEX) aangewezen als toekomstige woningbouwlocatie waarvoor op 24 april 1995 een uitvoeringsconvenant is gesloten, welk convenant op 2 september 1997 is geactualiseerd. Ook is de op voornoemd uitvoeringsconvenant gebaseerde taakstelling eind '98/begin '99 opgenomen in de PKB Actualisering VINEX;
- o als (woning)bouwlocatie opgenomen in het vigerende Streekplan Gelderland alsmede in het Regionaal Structuurplan Knooppunt Arnhem-Nijmegen 1995-2015;
- o deels reeds in bestaande ruimtelijke plannen vastgelegd;
- o inmiddels door de Gemeente en private partijen² in ontwikkeling genomen op basis van een in juli 1997 gesloten samenwerkingsovereenkomst;

Bovendien was met name voor het deel van de Waalsprong nabij de Waal in Lent-Zuid in principe voldaan aan alle stedenbouwkundige en andere vereisten, ook in de sfeer van (bouw)vergunningen en het ter beschikking hebben van de benodigde bouwgrond.

Er stond dus niets de verdere uitvoering van de opgelegde VINEX-taak in de weg.

Het voornemen tot rivierverruiming bracht daarin derhalve een rigoureuze wijziging.

¹ Sinds de hoogwaterperiodes van 1993 en 1995 is het rijksbeleid in het rivierengebied er op gericht meer ruimte voor de rivier te creëren, hetgeen onder meer kan worden gerealiseerd door verlagen van uiterwaarden en landwaarts verleggen van waterkeringen. Het ruimte geven aan de rivier om daarmee tot een reductie van de hoogwaterstanden te komen is overeenkomstig het beleid zoals geformuleerd in de beleidslijn Ruimte voor de rivier en de Vierde Nota Waterhuishouding (1998) waarbij duurzame hoogwaterbescherming wordt ingevuld via het concept van rivierverruiming met verdergaande dijkverhoging als sluitstuk in de hoogwaterbescherming. De Commissie Waterbeheer 21e eeuw heeft het belang van dit concept nog eens nadrukkelijk onderstreept. Ook in de Vijfde Nota ruimtelijke ordening wordt het belang van de bedoelde aanpak benadrukt.

² Zie artikel 1 bij de begripsomschrijving van 'de gemeentelijke bouwpartners'.

Overeenkomst nr. ON-1421

- c) dat partijen vervolgens, om te voorkomen dat er een onomkeerbare situatie zou ontstaan, nog in datzelfde voorjaar van 2000 een quick-scan-onderzoek hebben uitgevoerd naar de mogelijkheden om in de toekomst hogere rivierafvoeren veilig langs Nijmegen te leiden. Daarbij zijn drie varianten onderzocht: de aanleg van een bypass (ook wel "groene rivier" genoemd) ten noorden van de Waalsprong, een bypass door de Waalsprong en een landwaartse verlegging van de aldaar aan de rechteroever (noordoever) van de Waal gelegen primaire waterkering (dijkteruglegging 'Veur-Lent');
- d) dat V&W daarop met het oog op de veiligheid, de kosten en de consequenties voor de bouwplannen in de Waalsprong heeft besloten de dijkteruglegging als voorkeursvariant nader te verkennen en de overige partijen hebben toegezegd daaraan mee te werken onder voorwaarden dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van de afwikkeling van ontstane schade;
- e) dat de keuze voor dijkteruglegging ook is bevestigd door het kabinetsbesluit van 15 december 2000 inzake het rapport "Anders omgaan met water", Waterbeleid in de 21^e eeuw (citaat: "... en ruimte voor landwaarts verleggen van de dijk bij de Waalsprong daarvoor te reserveren");
- f) dat in de verkenning van de dijkteruglegging, die met inzet van een bestuurlijke taskforce in het najaar van 2000 is verricht, nader onderzoek is gedaan naar de mogelijkheden en gevolgen van een dijkteruglegging teneinde een optimum te bereiken tussen het verkrijgen van de noodzakelijke daling van de hoogwaterstanden, de financiële aspecten en de stedenbouwkundige invulling. Deze verkenning heeft geresulteerd in een advies van mr. G.Ph. Brokx aan de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat d.d. 20 februari 2001 (hierna genoemd: het Brokx-advies³).
- g) dat het Brokx-advies enerzijds aangeeft dat met de dijkteruglegging een voorziening ontstaat die, ook in de toekomst voldoende flexibiliteit kent om eventuele verdere waterstands­daling te kunnen bereiken, maar anderzijds ook dat de dijkteruglegging naast procedurele en financiële consequenties, inderdaad ingrijpende gevolgen heeft voor de ontwikkeling van de Waalsprong;

³ Zie artikel 1 bij de begripsomschrijving van 'het Brokx-advies'.

Overeenkomst nr. ON-1421

- h) dat in enkele bestuurlijke besprekingen derhalve de volgende afspraken zijn gemaakt:
- het Rijk accepteert de ontstane schade conform de gebruikelijke procedures, waarbij het Brokx-advies een goede basis vormt voor verdere concretisering van de gevolgen van de voorgenomen plannen;
 - de VINEX-locatie Waalsprong gaat door;
 - de dijkeruglegging zal daarin worden opgenomen en zo spoedig mogelijk worden gerealiseerd;
 - de juridische procedures ter zake worden zo snel mogelijk afgehandeld;
 - V&W werkt mee aan de noodzakelijke activiteiten om de bereikbaarheid en ontwikkeling van de Waalsprong en de stad (tijdens de uitvoering van de dijkerugleggingswerkzaamheden) te garanderen;
- i) dat de schade die Gemeente en de gemeentelijke bouwpartners, alsmede het Waterschap lijden of zullen lijden vanwege hun bijzondere positie nader zal worden bepaald en door het Rijk zal worden vergoed en wel middels een afkoopregeling;
- j) partijen het wenselijk achten deze afspraken uit het bestuurlijk overleg en hun verdere uitgangspunten nader te concretiseren en vast te leggen in deze bestuursovereenkomst;
- k) dat de Gemeente in de onderhavige bestuursovereenkomst naast haar belangen ook de belangen van de gemeentelijke bouwpartners⁴ ten aanzien van de schadevergoeding en -afwikkeling behartigt;

⁴ Zie artikel 1 bij de begripsomschrijving van 'de gemeentelijke bouwpartners'.

Overeenkomst nr. ON-1421

VOORTS OVERWEGENDE:

- l) dat de Gemeente en de gemeentelijke bouwpartners op verzoek van V&W vanaf 20 september 2000 de verdere planvorming en uitvoering van het bij de dijkteruglegging betrokken deel van de Waalsprong hebben opgeschort mede gezien de bestuurlijke toezegging van het Rijk tot vergoeding van ontstane schade;
- m) dat de Gemeente nadien heeft besloten een MER voor de Waalsprong op te stellen naar aanleiding van uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 3 mei en 25 september 2001 (nr. 200002213/1 en 200100660/1/R3) inzake de planologische besluitvorming ten behoeve van enkele gebieden in de Waalsprong;
- n) dat in het onderhavige voor de Waalsprong op te stellen milieu-effectrapport⁵ rekening zal worden gehouden met de mogelijkheid van realisering van een dijkteruglegging, overeenkomstig het dijkterugleggingsproject;
- o) dat inmiddels de Watertoets⁶ in werking is getreden die er in voorziet dat er bij ruimtelijke plannen rekening dient te worden gehouden met het beleid om water meer ruimte geven; deze dient dus ook te worden toegepast bij de verdere ontwikkeling van de Waalsprong;

ALSMEDE:

- p) dat uit de verkenning van de dijkteruglegging ook is gebleken dat dit werk gedurende de uitvoering daarvan zou kunnen leiden tot een vermindering van de bereikbaarheid van de stad Nijmegen, de Waalsprong en de regio via de bestaande Waalbrug;
- q) dat een mogelijke oplossing voor de bereikbaarheid kan worden gevonden in de aanleg van een nieuwe, tweede oeververbinding over de Waal;

⁵ De 'Startnotitie Milieu-effectrapportage Waalsprong' is in oktober 2001 ter inzage gelegd; de richtlijnen zijn vastgesteld op 30 januari 2002.

⁶ De Watertoets is het instrument dat ruimtelijke plannen toetst op de mate waarin zij rekening houden met het beleid om het water in Nederland meer ruimte geven. De Watertoets is een direct gevolg van de afspraken die zijn vastgelegd in de Startovereenkomst 'Waterbeleid 21st eeuw', die op 14 februari 2001 is ondertekend door het Rijk, het Interprovinciaal Overlegorgaan, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen. In deze Startovereenkomst is vastgelegd dat de Watertoets vanaf het moment van ondertekening zal worden toegepast.

Overeenkomst nr. ON-1421

- r) dat de Minister van Verkeer en Waterstaat bereid is een eenmalige financiële bijdrage aan de Gemeente te verstrekken ten behoeve van een spoedige aanleg van een nieuwe oeververbinding die de beste oplossing biedt voor de bereikbaarheid van de Waalsprong, Nijmegen-stad en de regio; één en ander krijgt zijn beslag in een afzonderlijke tussen de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Gemeente te sluiten overeenkomst (Overeenkomst nieuwe oeververbinding over de Waal);
- s) dat het gestelde in voornoemde overweging onder r) voor betrokken partijen onverlet laat de gemaakte afspraken inzake de samenwerking ten aanzien van de planstudies van de projecten A50, gedeelte Ewijk-Grijsoord en de doortrekking A73, gedeelte Neerbosch-A15, welke afspraken zijn opgenomen in het op 18 maart 1998 gesloten convenant en welke vervolgens in het Bestuurlijk Convenantspartners Overleg van 29 november 2000 zijn verlengd tot 31 december 2004,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:



Overeenkomst nr. ON-1421

Paragraaf 1: INLEIDEND DEEL

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- a) partijen: V&W en VROM (tezamen het Rijk), de Gemeente, het Waterschap, de Provincie en het KAN;

- b) de gemeentelijke bouwpartners: private partijen waarmee de Gemeente ter ontwikkeling en realisering van de Waalsprong:
 - in juli 1997 een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten, te weten met:
 - Amstelland (Vastgoed) B.V. (thans Amstelland Ontwikkeling Wonen B.V.;
 - Bouwfonds Woningbouw B.V. (thans Bouwfonds Wonen B.V.);
 - Heijmans Projectontwikkeling B.V. (thans Heijmans Vastgoed B.V.);
 - Mabon B.V. (thans HBG Vastgoed B.V.);
 - Wilma Vastgoed B.V. (rechtsvoorganger van Amstelland Ontwikkeling Wonen B.V.);
 - Novio Noord B.V. (woningcorporaties Talis en Portaal) en
 - Grond Exploitatie Maatschappij Waalsprong C.V.,alsmede de met deze partners in een groep verbonden vennootschappen als bedoeld in artikel 2:24b BW, voorzover deze vennootschappen betrokken waren of zouden worden betrokken bij de oorspronkelijke ontwikkeling en realisering van de Waalsprong;
 - nadere afspraken heeft gemaakt, te weten met:
 - B.V. Bouwcombinatie H.M.G., gevestigd te Nijmegen en
 - de Samenwerkende Aannemingsbedrijven Nijmegen C.V. , beide gevestigd te Nijmegen;

- c) de Waalsprong: nieuw te realiseren stadsdeel van Nijmegen aan de noordzijde van de rivier de Waal gelegen tussen deze rivier, Oosterhout (Gld), Rijksweg A15 en Ressen;

Overeenkomst nr. ON-1421

d) het dijkterugleggingsproject:

- de aanleg van een nieuwe, meer landwaarts gelegen primaire waterkering in de vorm van een kade aan de rechteroever (noordelijke oever) van de Waal te Lent in de Gemeente Nijmegen, én
- de herinrichting van het na aanleg van de nieuwe waterkering dan vergrote uiterwaarden-gebied, onder meer omvattend het amoveren van een gedeelte van de bestaande bebouwing, het graven van een nevengeul, het deels afgraven van de bestaande waterkering en het daartegen maken van een hoogwatervrije ophoging ⁷ met bijbehorende infrastructurele werken ter ontsluiting van het dan ontstane 'eiland' naar binnendijks gebied;

e) het Brokx-advies: het in een bestuurlijke taskforce onder voorzitterschap van wijlen mr. G.Ph. Brokx uitgebrachte advies d.d. 20 februari 2001, waarin de consequenties zijn geïnventariseerd op het vlak van het rivierteknisch en planologisch-/stedenbouwkundig ontwerp, juridische en procedurele zaken, kosten en schadelijke gevolgen, alsmede compenserende maatregelen;

f) VINEX: Vierde Nota ruimtelijke ordening Extra;

g) primaire waterkering: als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de waterkering: in dit geval een waterkering, die beveiliging biedt tegen overstroming doordat deze behoort tot het stelsel dat een dijkkringgebied omsluit;

h) de m.e.r.: de milieu-effectrapportage, i.e. het proces dat c.q. de procedure die nodig is voor het opstellen van een milieu-effectrapport,

i) het MER: het milieu-effectrapport, i.e. het stoffelijk resultaat van de m.e.r.; het rapport dat wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de betreffende activiteit(en).

⁷ Met handhaving van een deel van de huidige waterkering en het daartegen aanbrengen van de ophoging ontstaat een hoogwatervrij gelegen eiland bestemd voor (woon)bebouwing.

Overeenkomst nr. ON-1421

Artikel 2 Algemeen

- 1) Basis voor de aanpak van de dijkteruglegging te Lent in de gemeente Nijmegen vormt het bij partijen bekend zijnde Brokx-advies van 20 februari 2001.
- 2) Deze overeenkomst regelt de planvoorbereiding, uitvoering, financiering en schadevergoeding en -afwikkeling van het dijkterugleggingsproject.
- 3) Indien wordt besloten om niet over te gaan tot dijkteruglegging overeenkomstig het dijkterugleggingsproject, maar een alternatief wordt gekozen om hoge rivierafvoeren in de rivier de Waal bij Nijmegen te accommoderen, is artikel 15 (wijziging en ontbinding) van deze overeenkomst van toepassing.

Artikel 3 Doel en tijdsplanning

1. Partijen stellen zich in deze overeenkomst ten doel de bestuurlijke afspraken nader te concretiseren en op een voor partijen eenduidige wijze vast te leggen.
2. Partijen streven er daarbij naar:
 - a) dat de voorbereiding en planvorming van het dijkterugleggingsproject in de periode 2002-2006 plaatsvinden, én
 - b) dat de uitvoering daarvan in de periode 2007-2009 kan worden afgerond respectievelijk gerealiseerd, of zoveel eerder als mogelijk is.

Paragraaf 2: VINEX - WAALSPRONG

Artikel 4 Algemeen

1. De Gemeente zal in de m.e.r. voor de Waalsprong die inmiddels is gestart (zie voetnoot 5), rekening houden met de mogelijkheid van realisering van een dijkteruglegging, overeenkomstig het dijkterugleggingsproject.
2. De inpassing van het dijkterugleggingsproject in het gebied van de Waalsprong heeft tot gevolg dat niet alleen binnen het bij het dijkterugleggingsproject betrokken deel van de Waalsprong de bestaande ruimtelijke plannen moeten worden gewijzigd, maar ook daarbuiten. Planwijzigingen zijn nodig om te kunnen voldoen aan gemaakte afspraken in het kader van de VINEX (afspraken over onder meer het aantal in de Waalsprong te bouwen woningen). De Gemeente en het KAN zullen in overleg met de andere bij deze overeenkomst betrokken partijen zorgdragen voor de totstandkoming van de noodzakelijke planwijzigingen; daarbij zullen ook de gemeentelijke bouwpartners worden betrokken.

Artikel 5 Aanpassing Waalsprong

VROM, de Provincie, de Gemeente en het KAN zullen in verband met het voornemen tot dijkteruglegging nadere afspraken maken over:

- a) eventuele aanpassing van het vigerende VINEX-uitvoeringsconvenant in die zin dat met behoud van het afgesproken aantal te bouwen woningen binnen de Waalsprong voor de taakstelling een nieuwe productieplanning wordt overeengekomen, rekening houdend met de 'Intentie-afspraken verstedelijking tot 2010 Knooppunt Arnhem-Nijmegen';
- b) het al dan niet wijzigen van het gemeentelijk structuurplan 'Land over de Waal', waarbij in geval van wijziging dan een zelfde ruimtelijke kwaliteit, woningdifferentiatie en financieel resultaat wordt nagestreefd als in het thans vigerende structuurplan,
- c) de reeds geplande woningbouw in Lent-Zuid die door het dijkterugleggingsproject niet meer kan worden gerealiseerd, waarbij de randvoorwaarde geldt dat deze woningbouw elders in het Waalspronggebied gerealiseerd moet worden.

Paragraaf 3: DIJKTERUGLEGGING

Artikel 6 Voorbereiding dijkterugleggingsproject

1. Partijen starten in samenwerking en nauw overleg zo spoedig mogelijk met de voorbereiding en het doorlopen van de procedures die nodig zijn ter realisering van het dijkterugleggingsproject, met dien verstande dat de definitieve besluitvorming dienaangaande afhankelijk is van de uitkomst van die - voor belanghebbenden met waarborgen omklede - procedures.
2. In het kader van de (plan)studie naar de dijkteruglegging bij Nijmegen zal V&W in overleg en in nauwe samenwerking met het Waterschap en de Gemeente een MER (laten) opstellen waarbij ook onderzoek wordt verricht naar de mogelijkheden van stedenbouwkundige invulling op de hoogwatervrije ophoging in de rivier en op de binnendijkse zijde van de nieuw aan te leggen primaire waterkering overeenkomstig het dijkterugleggingsproject, alsmede naar andere oplossingen voor rivierverruiming dan een dijkteruglegging.
3. V&W is uitvoerend initiatiefnemer van het dijkterugleggingsproject en zal uit dien hoofde in het kader van de planstudie:
 - in opdracht van het Waterschap gemandateerd opdrachtgever zijn voor:
 - a) het ten behoeve van het dijkterugleggingsproject op te stellen MER;
 - b) het ingevolge de Wet op de waterkering op te stellen (ontwerp)plan voor de aanleg van de nieuwe primaire waterkering en;
 - in opdracht van de Gemeente gemandateerd opdrachtgever zijn voor:
 - c) het ingevolge de Wet op de Ruimtelijke Ordening op te stellen voorontwerp-bestemmingsplan conform het format van de Gemeente ten behoeve van het dijkterugleggingsproject, alsmede
 - zelfstandig opdrachtgever zijn voor:
 - d) het plan voor de herinrichting van het uiterwaardengebied.

De Gemeente zal in het kader van het op te stellen voorontwerp-bestemmingsplan zelfstandig opdrachtgever zijn voor de stedenbouwkundige invulling op de hoogwatervrije ophoging (eiland) en op de binnendijkse zijde van de nieuwe primaire waterkering.

Overeenkomst nr. ON-1421

4. V&W verricht de in het vorige lid vermelde werkzaamheden in overleg en in nauwe samenwerking met de Gemeente, het Waterschap, de Provincie, het KAN en VROM rekening houdend met ieders verantwoordelijkheden en bevoegdheden en recht doende aan het Brokx-advies.
5. Het Waterschap draagt als beheerder van de primaire waterkering rond dijkkring 43 de zorg voor de (eventueel gewijzigde) vaststelling van het in het derde lid, onder sub b, bedoelde plan voor de aanleg van de nieuwe primaire waterkering en vervult daarmee tevens de rol van juridisch initiatiefnemer in de m.e.r.
6. De Gemeente draagt zorg voor de planologische besluitvorming benodigd voor het dijkerugleggingsproject overeenkomstig de procedures als bedoeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening.
7. Het KAN zal in de actualisering van het regionaal Structuurplan KAN 1995-2015 naar aanleiding van de PKB deel 1 en 3 van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening rekening houden met het dijkerugleggingsproject.
8. De Provincie draagt, voor zover dit voor het dijkerugleggingsproject nodig is, zorg voor aanpassing van het Streekplan Gelderland en zal voorts invulling geven aan haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden op grond van de Wet op de waterkering (t.a.v. goedkeuring plan voor aanleg nieuwe waterkering), de Wet op de Ruimtelijke Ordening (t.a.v. goedkeuring bestemmingsplan) en de Wet milieubeheer (coördinerend bevoegd gezag inzake milieuvergunningen en overige m.e.r.-plichtige besluiten).
9. Partijen dragen voorts zorg voor de tijdige verlening van de benodigde vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen welke nodig zijn voor planstudie en realisatie, voorzover zij daartoe bevoegd zijn, en verlenen ook overigens de benodigde medewerking, één en ander voorzover rechtens mogelijk.

Overeenkomst nr. ON-1421

Artikel 7 Projectorganisatie

1. Ten behoeve van een adequate aansturing, begeleiding en bewaking van inhoud en voortgang van het dijkterugleggingsproject wordt een projectgroep onder voorzitterschap van V&W gevormd, die is samengesteld uit ambtelijke vertegenwoordigers van partijen.
2. Er wordt een stuurgroep gevormd, onder voorzitterschap van V&W, die is samengesteld uit bestuurlijke vertegenwoordigers van partijen. De stuurgroep komt bij nader te bepalen frequentie bijeen alsmede in geval zaken niet op ambtelijk niveau kunnen worden opgelost en bestuurlijke inzet/besluitvorming benodigd is.
3. Naast een projectgroep en stuurgroep wordt een breed samengestelde adviesgroep gevormd waarin tevens vertegenwoordigers van betrokken belangenorganisaties zitting hebben. De adviesgroep adviseert de projectgroep analoog aan de voor de verbetering van dijken gebruikelijke wijze⁸. De stuurgroep wijst de voorzitter van deze adviesgroep aan.

Artikel 8 Grondverwerving/Ontheffing

1. V&W zal voor zijn rekening zorgdragen voor de verwerving van de voor de realisatie van het dijkterugleggingsproject benodigde gronden. De verwerving geschiedt zoveel mogelijk op minnelijke basis dan wel indien niet anders mogelijk via ontheffing. De van de Gemeente te verwerven gronden benodigd voor het dijkterugleggingsproject zullen door de Gemeente in eigendom aan V&W worden overgedragen tegen verwervingskosten, zijnde de oorspronkelijk betaalde aankoopprijs, inclusief notaris- en deskundigenkosten, alsmede de ter financiering daarover betaalde rentelasten.
2. Indien V&W zich als verwervende partij moet terugtrekken, omdat de ontheffingsprocedure op basis van de in de Ontheffingswet bedoelde titel IIa (rivierversuiming) dan wel titel II (dijkaanleg) hiertoe noopt, treden betrokken partijen in overleg over de mogelijkheid tot gebruikmaking van de voor de Gemeente ter beschikking staande ontheffingstitel in de Ontheffingswet (titel IV) en voorzover mogelijk gebruikmaking van de Wet voorkeursrecht gemeenten. Afhankelijk van de omstandigheden zal dan de Gemeente en pas indien niet anders mogelijk het Waterschap de betreffende ontheffing afhandelen.

⁸ Nader beschreven in de notitie 'Proces en procedure dijkverbetering' van de Provincie Gelderland d.d. maart 1996.

Overeenkomst nr. ON-1421

3. De kosten van de onteigening als bedoeld in het vorige lid zijn voor rekening van V&W. De Gemeente respectievelijk het Waterschap zullen vervolgens deze door hen middels onteigening verworven gronden om niet in eigendom overdragen aan V&W.
4. De in de vorige leden beschreven taakverdeling zal voor zover nodig nader worden geconcretiseerd en schriftelijk worden vastgelegd.
5. Indien na de datum van het sluiten van deze overeenkomst de mogelijkheid zich voordoet dat gronden benodigd voor de realisatie van het dijkterugleggingsproject door de Gemeente dan wel het Waterschap op minnelijke basis kunnen worden verworven dan treedt betrokken partij over de eventuele verwerving in overleg met V&W.

Artikel 9 Uitvoering dijkterugleggingsproject

1. V&W, het Waterschap en de Gemeente zullen in nauwe samenwerking en in overleg met de andere in deze overeenkomst betrokken partijen zorgdragen voor een spoedige realisering van het dijkterugleggingsproject, waarbij in principe:
 - a) het Waterschap verantwoordelijk is voor de aanleg van de nieuwe waterkering;
 - b) V&W verantwoordelijk is voor de herinrichting van het na aanleg van de nieuwe waterkering dan vergrote uiterwaardengebied, onder meer omvattend het amoveren van bestaande bebouwing, het graven van een nevengeul, het afgraven van deels de bestaande waterkering en het daartegen maken van een hoogwatervrije ophoging met bijbehorende infrastructurele werken ter ontsluiting van die ophoging naar binnendijks gebied, en
 - c) de Gemeente verantwoordelijk is voor het voor haar rekening geschikt maken voor en realiseren van (woon)bebouwing op de hoogwatervrije ophoging (eiland) en op de binnendijkse zijde van de nieuwe primaire waterkering.
2. De in het vorige lid gemaakte taakverdeling zal nader worden uitgewerkt en vastgelegd in een tussen betrokken partijen nader te sluiten vervolgovereenkomst.
3. V&W werkt mee aan de noodzakelijke activiteiten om de bereikbaarheid en ontwikkeling van de Waalsprong en de stad Nijmegen tijdens de uitvoering van de dijkterugleggingswerkzaamheden te garanderen.

Overeenkomst nr. ON-1421

Artikel 10 Eigendom, beheer en onderhoud

1. Na gereedkomen van het dijkterugleggingsproject komt de eigendom, alsmede het beheer en onderhoud van:
 - a) de gronden behorend tot de kernzone van de nieuwe landinwaarts aangelegde primaire waterkering bij het Waterschap te berusten;
 - b) de aan de binnendijkse zijde van de nieuwe primaire waterkering direct aan de kernzone aangesloten gronden en de gronden behorend tot de hoogwatervrije ophoging (eiland) inclusief de daarbij bijbehorende infrastructurele ontsluitingswerken naar binnendijks gebied bij de Gemeente te berusten,
 - c) de resterende verworven, dan buitendijks gelegen gronden bij V&W te berusten.

2. Het Waterschap en V&W hebben de intentie om de eigendom van de ondergrond van de nieuwe waterkering zonder geldelijke vergoeding te verruilen met de eigendom van de ondergrond van de bestaande waterkering.

De eigendom van de overige in het eerste lid, onder sub a en b, bedoelde gronden zal V&W met inachtneming van het gestelde in artikel 12, negende lid, aan respectievelijk het Waterschap en de Gemeente overdragen tegen vergoeding van in principe de alsdan door betrokken partijen overeenkomstig de bestemming van die gronden te bepalen reële grondwaarde.

3. De eigendomsoverdracht van gronden van de Staat zal behoudens goedkeuring van de Minister van Financiën, worden geregeld in een afzonderlijke tussen de Dienst der Domeinen en het Waterschap respectievelijk de Gemeente te sluiten akte, onder nader overeen te komen voorwaarden, en met inachtneming van hetgeen is gesteld in de leden twee en drie. De eventueel daaruit voortvloeiende notariële kosten worden door V&W gedragen.

4. Direct na gereedkomen van het dijkterugleggingsproject of zoveel eerder als mogelijk komt de nieuwe waterkering in beheer en onderhoud bij het Waterschap te berusten. Van de nieuw aangelegde waterkering wordt voorafgaand aan de overdracht aan het Waterschap een legger en een beheerregister opgesteld conform de bij het Waterschap gebruikelijke systematiek. De daaraan verbonden kosten komen ten laste van V&W.

Overeenkomst nr. ON-1421

5. Mocht de overdracht van de nieuwe waterkering tot extra kosten voor het Waterschap leiden die niet door bestaande bijdrage-regelingen worden gedekt en in redelijkheid niet volledig ten laste van het Waterschap behoren te komen, zal dit in de overdrachtsregeling worden betrokken.
6. De in de vorige leden gemaakte verdeling van eigendom, beheer en onderhoud zal, voorzover nodig worden uitgewerkt in een tussen betrokken partijen nader te sluiten vervolgovereenkomst.

Artikel 11 Kosten en financiële verantwoording

1. De kosten van het dijkerugleggingsproject, inclusief de kosten van voorbereiding, administratie en omzetbelasting komen, behoudens het bepaalde in het tweede lid, voor rekening van V&W. V&W voert het beheer over het totale budget van het dijkerugleggingsproject.
2. De als gevolg van deze overeenkomst te maken eigen personeels- en apparaatskosten, alsmede de bestuurskosten van partijen, komen voor rekening van de desbetreffende partij. Tot de bestuurskosten behoren eveneens de kosten, samenhangend met de planologische procedures en andere planaanpassingen van het dijkerugleggingsproject als bedoeld in artikel 6.

Paragraaf 4: SCHADEVERGOEDING EN -AFWIKKELING

Artikel 12 Aanpassing-schade

1. In dit artikel wordt onder aanpassing-schade verstaan:
schade die de Gemeente, de gemeentelijke bouwpartners, het Waterschap en derden-belanghebbenden lijden of zullen lijden en die niet rechtstreeks verband houdt met het dijkerugleggingsproject, maar indirect is ontstaan als consequentie van:
 - a) het op verzoek van V&W vanaf 20 september 2000 opschorten van de verdere planvorming en uitvoering van het bij het dijkerugleggingsproject betrokken deel van de Waalsprong, én
 - b) de noodzakelijke planologische aanpassing dientengevolge van bestaande ruimtelijke plannen in de Waalsprong in relatie tot gemaakte afspraken in het kader van de VINEX, daaronder begrepen het aantal aldaar te bouwen woningen.

2. Het Rijk is bereid aan de Gemeente, in rechte mede optredend namens de gemeentelijke bouwpartners, respectievelijk aan het Waterschap naar redelijkheid en billijkheid eenmalige vergoedingen te verstrekken ten laste van de begroting van V&W als afkoop van de aanpassing-schade, rekening houdend met het gestelde in het achtste lid.
Partijen gaan er daarbij van uit dat over deze vergoedingen geen omzetbelasting verschuldigd is. Als dat voor enig deel van de vergoeding(en) anders blijkt te zijn, zullen partijen in overleg streven naar een voor de Gemeente, de gemeentelijke bouwpartners en het Waterschap zo gunstig mogelijke afwikkeling betreffende de omzetbelasting.

Overeenkomst nr. ON-1421

3. De aanpassing-schade van de Gemeente, de gemeentelijke bouwpartners en het Waterschap zal nader worden bepaald en door het Rijk worden vergoed en wel middels afkoop als bedoeld in het vorige lid. Deze aanpassing-schade is het saldo van voor- en nadelen.

a) Voor de Gemeente en de gemeentelijke bouwpartners zijn de nadelen/voordelen onder meer:

- vergeefs gemaakte kosten;
- nadelen wegens vertraging in de uitvoering van de plannen;
- nadelen wegens hogere kosten bij de uitvoering van de plannen;
- nadelen wegens het wegvallen van plannen,
- eventuele belastingnadelen en -voordelen.

Bij de vaststelling van deze schade zal onder meer rekening worden gehouden met:

- o een vergelijking van de laatste exploitatiebegroting van de GEM Waalsprong met de op dezelfde basis op te stellen exploitatie-begroting voor de nieuwe situatie;
- o de mogelijkheid die de Gemeente heeft om in samenwerking met de gemeentelijke bouwpartners de aanpassing-schade te beperken in het kader van de planherziening(en),
- o optredende kwaliteitsverschillen tussen het Masterplan Stadseiland Lent en de hierna te noemen stedenbouwkundige schetsen.

b) Voor het Waterschap zijn de nadelen onder meer:

- vermindering van inkomsten voor het Waterschap vanwege 'verkleining' van haar omslaggebied,
- mogelijke meerkosten voor het Waterschap voor aanleg, beheer en onderhoud en exploitatie van het watersysteem binnendijs ten opzichte van de oorspronkelijke opzet.

Overeenkomst nr. ON-1421

Bij de vaststelling van de aanpassing-schade van de Gemeente, de gemeentelijke bouwpartners en het Waterschap zal als basis dienen:

- o enerzijds het Masterplan Stadseiland Lent, vastgesteld door de Raad van de Gemeente Nijmegen d.d. 5 oktober 1999 én
- o anderzijds de ten tijde van de verkenning van de dijkteruglegging ontwikkelde 'Stedenbouwkundige schets Dijkverlegging' van januari 2001, alsmede in relatie met het resterende bouwvolume de nog op te stellen stedenbouwkundige schets voor de woonwijk Vossenpels te Lent.

Voorts zal bij de vaststelling van deze aanpassing-schade in aanmerking worden genomen dat:

- o na 20 september 2000 verder oponthoud in de uitvoering van de Waalsprong is ontstaan doordat de Gemeente heeft besloten een MER voor de Waalsprong op te stellen naar aanleiding van uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 3 mei en 25 september 2001 (nr. 200002213/1 en 200100660/1/R3) inzake de planologische besluitvorming ten behoeve van enkele gebieden in de Waalsprong.

4. V&W zal aan Kolpron Consultants te Rotterdam opdracht geven onderzoek te doen naar de omvang van de aanpassing-schade van de Gemeente, de gemeentelijke bouwpartners alsmede het Waterschap in vervolg op het bij partijen bekend zijnde rapport 'Indicatieve schadebepaling dijkteruglegging bij Lent kenmerk K000638', d.d. 18 januari 2001 van Kolpron Consultants, waarbij (voorzover dit nog niet is geschied) met het gestelde in de vorige leden rekening wordt gehouden.

Kolpron Consultants zal in het onderzoek betrekken of er posten zijn die wegens de aard of omvang van de risico's daarvan niet geschikt zijn om in de eenmalige vergoeding(en) als bedoeld in het tweede lid te worden opgenomen, zoals bijvoorbeeld mogelijkerwijs belastingverrekeningen.

5. Na ontvangst van de rapportage van het in het vierde lid bedoelde onderzoek van Kolpron Consultants treden V&W, de Gemeente en het Waterschap in overleg met als doel de hoogte van de eenmalige vergoedingen als bedoeld in het tweede lid vast te stellen.

Overeenkomst nr. ON-1421

6. Indien betrokken partijen over de in het vijfde lid bedoelde hoogte van de vergoeding(en) overeenstemming hebben bereikt zal V&W deze vergoeding(en) aan de Gemeente respectievelijk het Waterschap betalen binnen drie maanden nadat een door betrokken partij(en) in te dienen declaratie, in tweevoud, in goede orde bij V&W is ingekomen.
7. Betaling van de eenmalige vergoeding(en) geschiedt, onder verlening van finale kwijting. Behoudens het gestelde in het achtste lid zal door betaling van de vergoeding(en) en acceptatie daarvan de Gemeente respectievelijk het Waterschap geen enkel recht meer doen gelden op enigerlei uitkering van het Rijk ter zake.
8. Mochten er na betaling van de eenmalige vergoeding(en) als bedoeld in het zesde lid nog claims bij betrokken partijen binnenkomen waarmee in de vervolgrapportage van Kolpron Consultants geen rekening is gehouden en die geen deel uitmaken van de vergoeding(en), dan worden die claims ter verdere afwikkeling overgedragen aan V&W.
Hieronder kan mede worden verstaan eventuele aanpassing-schade als gevolg van wijziging in de waterhuishouding die samenhangt met het dijkterugleggingsproject. In verband daarmee zullen V&W, de Gemeente en het Waterschap tijdig vóór de daadwerkelijke uitvoeringswerkzaamheden de bestaande waterhuishoudkundige situatie in het Waalspronggebied in kaart brengen opdat er een duidelijk referentiekader is.
9. Indien met betrokken partijen over de in het vijfde, respectievelijk het achtste lid bedoelde vergoeding(en) dan wel over de in artikel 10, tweede lid bedoelde eigendomsvergoeding geen overeenstemming kan worden bereikt, wordt daarover beslist door drie bindende adviseurs, te benoemen door de President van de rechtbank te Arnhem.
10. V&W, de Gemeente en het Waterschap streven er naar om de in de vorige leden bedoelde afkoop van de aanpassing-schade te hebben afgerond binnen één jaar na de datum van het sluiten van deze overeenkomst.

Overeenkomst nr. ON-1421

11. Eventuele claims van derden-belanghebbenden (bewoners in het betrokken gebied en andere belanghebbenden) met betrekking tot aanpassing-schade zullen worden afgehandeld overeenkomstig het gestelde in artikel 13, tweede en derde lid.
Met dien verstande dat in het kader van de behandeling van verzoeken ex artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening het Masterplan Stadseiland Lent, vastgesteld door de Raad van de Gemeente Nijmegen d.d. 5 oktober 1999, bij de bepaling van mogelijkerwijs geleden schade als verruimd referentiekader zal worden gehanteerd, voor zover dat in het belang van verzoeker is.

Artikel 13 Uitvoering-schade

1. In dit artikel wordt onder uitvoering-schade verstaan:
schade als gevolg van rechtmatig overheidsoptreden die rechtstreeks verband houdt met en is ontstaan als een direct gevolg van het dijkerugleggingsproject, zoals schade in relatie tot aankoop of onteigening, nadeelcompensatie, planschade ex artikel 49 Wet op de Ruimtelijke Ordening en schade bij verlegging van kabels en leidingen.
2. Schadeclaims inzake uitvoering-schade die bij de Gemeente en het Waterschap worden ingediend, worden met uitzondering van claims ex artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening ter afhandeling naar V&W doorgeleid. Overeenkomstig de 'Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999' zorgt V&W voor de afhandeling van bedoelde schadeclaims en vrijwaart de Gemeente respectievelijk het Waterschap voor de financiële gevolgen die hieruit (mochten) voortvloeien, behoudens opzet of grove schuld aan de zijde van de Gemeente respectievelijk het Waterschap.
3. V&W zal de tot de uitvoering-schade behorende planschadevergoedingen, voortvloeiend uit planschadeverzoeken ex artikel 49 Wet op de Ruimtelijke Ordening voor zijn rekening nemen onder nog nader vast te stellen voorwaarden in een te zijner tijd met de Gemeente te sluiten overeenkomst betreffende de vergoeding van planschadekosten.

Paragraaf 5: ALGEMEEN DEEL

Artikel 14 Vrijwaring

Behoudens het bepaalde in de artikelen 12 en 13 doen de Gemeente en het Waterschap bij deze afstand van alle aanspraken die zij tegenover het Rijk zouden kunnen doen gelden, wegens schade door de Gemeente respectievelijk het Waterschap geleden ten gevolge van de uitvoering van deze overeenkomst, behoudens opzet of grove schuld aan de zijde van het Rijk.

Artikel 15 Wijziging en ontbinding

1. Indien zich (onvoorziene) omstandigheden voordoen die van dien aard zijn, dat de ongewijzigde instandhouding van de onderhavige overeenkomst naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet kan worden verlangd, kan de partij die zich op die omstandigheden beroept, zich wenden tot de rechter met het verzoek om (de gevolgen van) deze overeenkomst te wijzigen of deze overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden. Als (onvoorziene) omstandigheid wordt in elk geval aangemerkt dat:
 - a) wordt besloten niet over te gaan tot het dijkerugleggingsproject en/of een alternatief wordt gekozen om hoge rivierafvoeren in de rivier de Waal bij Nijmegen te accommoderen;
 - b) al dan niet vanwege gewijzigde beleidsinzichten (sterk verslechterde financieel-economische vooruitzichten daaronder begrepen) in de Ministerraad en/of de Tweede Kamer, de voor de voorbereiding en realisatie van het dijkerugleggingsproject benodigde financiële middelen niet of in niet-voldoende mate ter beschikking worden gesteld.
2. Bij het verzoek om (de gevolgen van) deze overeenkomst te wijzigen dan wel (gedeeltelijk) te ontbinden, zullen betrokken partijen aan de rechter kunnen verzoeken om ook de reeds vastgestelde vergoeding voor de aanpassing-schade als bedoeld in artikel 12 te wijzigen, ofwel een procedure vast te stellen om bedoelde vergoeding te herzien, ofwel zelfstandig de vergoeding te herzien.
3. Alvorens zich tot de rechter te wenden, nodigt de in het eerste lid bedoelde partij de andere partij(en) schriftelijk uit om met haar in overleg te treden over een oplossing van de gerezen problemen. De uitnodiging bevat een aanduiding van de problemen. Leidt dit overleg niet

Overeenkomst nr. ON-1421

binnen drie maanden tot overeenstemming, dan kan de in het eerste lid bedoelde partij zich alsnog tot de rechter wenden.

4. Partijen onderkennen de mogelijkheid dat zich omstandigheden voordoen die weliswaar de essentialia van de overeenkomst betreffen en uit dien hoofde tot ontbinding van deze overeenkomst zouden kunnen leiden, doch die partijen ertoe nopen ter uitvoering van deze overeenkomst nadere afspraken met elkaar te maken. Zij verbinden zich alsdan op constructieve wijze met elkaar te overleggen en voorts al het mogelijke te doen ter verzekering van de richtige nakoming (van de niet betwiste delen) van deze overeenkomst.
5. Indien het in het derde en/of vierde lid bedoelde overleg tot overeenstemming leidt, zal de wijziging van de overeenkomst worden vastgelegd in een nader te sluiten overeenkomst.

Artikel 16 Rechtskarakter en geschillenregeling

1. Op deze overeenkomst is het Nederlandse recht van toepassing.
2. Met de in deze overeenkomst neergelegde afspraken beogen partijen elkaar te binden en de nakoming daarvan in rechte afdwingbaar te doen zijn.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 12, negende lid, worden alle geschillen in verband met het gestelde in deze overeenkomst of met afspraken die daarmee samenhangen, beslecht door de bevoegde burgerlijke rechter te Den Haag.
4. Er is sprake van een geschil zodra een der partijen dit schriftelijk aan de andere partij meldt. Partijen dienen hierop binnen vier weken in overleg met elkaar te treden teneinde te bezien of in der minne een oplossing voor dit geschil kan worden gevonden.

Artikel 17 Inwerkingtreding en werkingsduur

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de dag volgend op die waarop deze door alle partijen is ondertekend en aan de voorwaarde is voldaan dat de gemeenteraad van Nijmegen, het algemeen bestuur van het waterschap Rivierenland, provinciale staten van Gelderland én de KAN-raad zo spoedig mogelijk, voorzover van toepassing, goedkeuring hebben gegeven aan de (reeds ondertekende) overeenkomst. De onderhavige overeenkomst eindigt in principe na gereedkomen van het dijkerugleggingsproject.

Overeenkomst nr. ON-1421

2. In afwijking van het eerste lid, kunnen partijen de overeenkomst schriftelijk eerder beëindigen, indien zij constateren dat de in deze overeenkomst gemaakte afspraken reeds volledig zijn nagekomen.
3. Rechtsgevolgen welke voortvloeien uit deze overeenkomst, zoals eventuele schadeafwikkeling (planschade/nadeelcompensatie), en die naar hun aard geacht worden door te werken of eventueel ontstaan na beëindiging van deze overeenkomst, worden afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in deze overeenkomst.

Overeenkomst nr. ON-1421

ALDUS OPGEMAAKT EN IN ZESVOUD ONDERTEKEND

te Den Haag, d.d. 22 april 2002

V&W,

vertegenwoordigd door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat

mevrouw drs. J.M. de Vries

.....
(handtekening)

VROM,

vertegenwoordigd door Staatssecretaris van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

de heer J.W. Remkes

.....
(handtekening)

de Gemeente Nijmegen,

vertegenwoordigd door de loco-burgemeester

dhr. J. Tettero

.....
(handtekening)

het Waterschap Rivierenland,

vertegenwoordigd door de dijkgraaf van dat waterschap

de heer ir. G.N. Kok

.....
(handtekening)

de Provincie Gelderland, vertegenwoordigd door de Commissaris der Koningin

de heer J. Kamminga

.....
(handtekening)

het Regionaal Openbaar Lichaam Knooppunt Arnhem-Nijmegen,

vertegenwoordigd door de Voorzitter van dat regionaal openbaar lichaam,

de heer mr. G.J. Jansen,

.....
(handtekening)